

Kiçijik ykbal / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 22 января, 2025

Kiçijik ykbal / hekaýa ...Gaty erbet boldy. Bütün ömrüne ol–Rahman nämedir bir zat üçin ýaşaýandyryn, öz ömründe nähilidir bir esasy many bardyr, öz ýaşaýşy bilen kimidir birini bagtly edýändirin, kimedir birine peýda getirýändirin, öz ömründe bir uly maksat bardyr öýdüp ýaşap ýördi. Çuňňurdan oýlanyp görse welin, onuň ýaşaýşynda ol zatlaryň hiç biri-de ýok ekeni. Diňe kiçilik, diňe boşluk...

Asyl Kerim şahyryň sözleri gör, kime degişli ekeni. Gör, ol iki setir nireleri tozadýan ekeni:

“Sorasaňyz aýdaýyn – Kyýamat nedir?

Erkekler ownasa kyýamat şodur...”

Hakykatdanam kyýamat. Erkek uşasa, erkegiň ykbaly uşajyk bolsa, öz-özünüň uşaklygyna düşünen günü şol erkegiň başynda ahyrzaman gopýan ekeni... Men özümi bagtly hasap edýärdim, “ägirt men” diýip pikir edýärdim... Emma welin, men kiçijek ýaşaýan ekenim. Men, öz ömründe hiç zada ýetip bilmedik kinniwanja erkek–Rahman. Hany meniň ömrümde bar diýip ýören ägirtligim?! Ol ýok. Hiç wagt bolmandyr hem... Eý Allam, gözlerim açylmadyk bolsa gör, bu aldaw ýene-de näçe wagt dowam ederdi! Emma, ine, gözüm açyldy hem diýeli-dä, ýeri indi men öz ömrümiň kiçijikligini bilýärim-dä, ony ulaltmak üçin men näme edip bilerin?! Hiç zat. Hiç zat!

Eýýäm ýaşlygym geçdi, bilimden kuwwatym gidip barýar. Indi düzedeýin, ulaldaýyn diýenimde-de men öz kiçijek ömrüme hiç-hili täsir edip bilmerin... Men elli ýaşadym, ýöne meniň ýeten zadym näme?! Bary-ýogy şu kiçilikmi?! Meniň bar derejäm ýönekeý daýhan, meniň üç oglum bilen baş sany gyzym bar. Ogullarymyň birini öýerdim. Gyzlarymyň ikisini çykardym. Eýýäm gyzlarymdan üç sany agtygym bar. Men eýýäm baba boldum. Bahym Hudaý ýol berse, ata-da bolaryn. Aýalym bilen sene-meneli günlerimiz bolan hem bolsa, garaz köplere görä oňsukly hem agzybir ýaşadyk. Bütün ömrüme-de maşgalama mätäçlik

çekdirmejek bolup, depämden gum sowrup geçdim. İşledim. Gije-gündiz elimden pili düşürmän, meýdandan çykman, ýabany ýatyplar, alyn derimi döküpler zähmet çekdim. Garaz maşgalamy ýag iýip ýalaňaç ýatybermeli etmesem-de, gerek-ýaraklaryna zar etmän, zerurlyklaryny üpjün etdim. Ýaslara gatnaşyp, toýlarda hyzmat edip, il biridigim üçin, Hudaýa şükür oba arasynda-da sylanylýan. Käte maslahatam soralyar. Ýöne, meniň abraýym iliňkiden üýtgeşik däl. Menem il bilen deň sylaýarlar. Toýa barsam hemmeler bilen deň garşy alyp, töre geçirýärler. Hödür-kerem edýärler. Ýasa barsam hemmeler bilen deň hatarda: “aýady özün okaý” diýip, sypaýyçylyk edýärler, tanyşlar hem salamlaryny gysganmaýarlar, dogry arasynda ýüzüni sowup geçýänler hem tapylýar. Ýogsa meniň nämäme duşmançylyk göz bilen garar ýalydygyna-da düşünemok. Meniň nämäme duşmançylyk etjek diýsene?!

Alla-ha şükür, dostlarym bar, ile meňzeş öý-öwzarym bar, Alla jana şükür, çagalarymy-da ile meňzeş edip ýetişdirdim, ýöne näme üçin? Näme üçin bu zatlar gerek?! Näme üçin öň maňa şatlyk getirýän bu zatlar, indi maňa öz-özünüň aldamak bolup görünýär? Näme üçin men öz ömrümiň ownukdygyna öň, bir wagtlar dünýäni düldüredip ýören ýaş wagtlarym düşünmän, indi çöken iner ýaly, lagar düşen wagtym düşünýän? Näme üçin?

Men diňe bir, ömri ownuk erkek hem däl-de, jenaýatçam. Men jenaýatçy! Öz terbiýäm bilen men çagalarymdan hem özüme meňzeşleri ýetişdiripdirin. Men olara-da özümiňki ýaly uşajyk ömür taýynlapdyryn. Sekiz sany ýaş ynsana öz ägirtliklerini açyp görkezip, olara ýaýramaga, giňelmäge ýol arçaman, men olaryň ululyklaryny özlerine-de duýdurman ýok edipdirin. Kim bilýär, eger-de men olara dogry terbiýe beren bolsam, olaryň biri şahyr, biri alym, biri gahryman boldy, indi bolsa olar diňe meniň özüm ýaly... Bu günä, gaty agyr günä...

Rahman hiç köşeşip bilmeýärdi, ol özünden bu garaňky pikirlerini kowjak bolup, şunça jan edýärdi, emma olar aýrylmakdan-a geçen, gaýta barha beter möwç alýardylar. Ol öz ömründe many gözleyärdi, ony tapmagyň deregine bolsa pikirlendigiçe onuň ýaşaýşy barha beter garalyp, kiçelip, biderek-bigerek bir zada öwrülip baryardy.

“İkiýüzlülük! Bütün ömrüm ikiýüzlülük. Bu ikiýüzlülük nireden başladyka?.. Nireden?... Bildim. Şol uzakda galan ýaşlygyndan. Diňe şondan... Asla... asla mende ýaşlyk bir boldumyka? Manysyz-işsiz, wakyrdasyp-enteşip geçirilen günler, özüňe-de, hiç kime-de peýdasyz ýaşalan ýyllar... Men öz ýaşlygynda nämäni gördüm, nämäni bildim, nämäni ondan aldym, ondan söýere, “galdy” diýip gynanara nämäm galdy? Hiç zat... Ýok, ýok, gynanmaga zat bar, kän. Bimany, haýyp geçen ömür, ine gynanara zat!

Men öz ömrümde çynym bilen aglabam, gülübem gördüm... Eý Allam, belki şol zatlaram ýasama bolup, men hasratymda-da, begenjimde-de bary-ýogy öz öňümde özümi ynandyrjak bolup, adamlaryň öňünde bolsa adamlary ynandyrjak bolup, dürli ýerlerde, ömrümiň akymyna, ýerine-ýagdaýyna görä kinofilimlerdeki ýaly, haýsydyr bir şekilleri, tragediýalary we komediýalary oýnap geçendirin?! Belki meniň söýgüni gördüm diýip ýörenim hem diňe ýasama öýkünjeňlikdir we jynsy höwesden gelip çykan bir zatdyr?!...

Eý Allam, uzak wagtlap tüm-garaňky, penjiresiz-gapysyz otagda otursaň, birdenem gözüňi deşip gelýän günüň şöhleleriniň astyna çyksaň, nähili erbet bolýar ekeni... Eger-de şol oturylyşyga barmadyk bolsam entegem öz süýji aldawymda gezer ýörerdim...

Öňňin işden geleninde aýaly oňa çakylyk hatyny berdi. Haty okap görüp ol şeýlebir begendi. Rahmany mekdepde bile okan, dosty Azat öýüne çagyryardy we synpdaşlarynyň ählisiniň ýygnanjakdyklaryny habar berýärdi.

Çakylykda bellenen gün Rahman ýola düşdi. Azat paýtagtyň merkezinde ýaşaýardy. Ol öýleneninden soň, instituty gutaryp obadan göçüp gidipdi. Soňam käte bir bolaýmasa oba kän gara bermeýärdi. Ýöne habar edilse welin, işi başyndan agdykdygyna garamazdan obanyň toý-ýasyny sypdyрман, hökman gelip gidýärdi. Obada onuň abraýy gaty uludy. Ençeme döwlet sylaglarynyň eýesi, ýurduň çäklerinden has uzaklarda-da tanalýan edebiýatçy alym, professor Azat Medetowiç Maksadowy obada uludan-kiçä tanamaýan yokdy. Rahmanam öz çagalyk we ýetginjeklik dostunyň şeýle uly, abraýly adam bolup ýetişendigine tüýs ýürekden

guwanýardy. Onuň her bir üstünliginden soň özüniň şeýle adam bilen dost bolandygyna, entegem dostdugyna öz ýanyndan juda buýsanýardy. Dagy buýsanmaz ýalymy eýsem? Şeýle adam seniň bilen dost bolmaga seni mynasyp gören bolsa, diýmek senem ýönekeý adam dälşiň, azajyk bolsa-da garaz beýlekilerden üýtgeşiksiň...

Baranynda ony Azadyň özi garşy aldy, ýetişibildiginden hal-ýagdaýyny sorap, kaşaň jaýa saldy. Eýýäm otagda synpdaşlarynyň hemmesi bardy, diňe Merdan neresse bilen Ýusup neressäniň ýeri boş durdy. Ol pahyrlaram näme, ajallary ýetendir-dä...

Rahman synpdaşlary bilen birlaý görşüp çykdy. Soňam boşrak ýere geçip oturdy. Onuň oturan ýeri-de synpdaşy, edil Azat ýaly obadan göçüp giden Baýlynyň gapdaly boldy. O-how, ol nähili üýtgäpdir-ä! Hany ol birwagtky, hortap, ýygra Baýly, hany ol, toýlarda-da, üýşmeleňlerde-de diňe diňlemegi başaryp, aragy görse-de ýüzüni turşudýan, çekinjeň Baýly? Ol ýok. Onuň ýerine bolsa ine, şu Baýly otыр. Her aýda diýen ýaly üýtgäp duran nysagyň soňky sesi bolan, ýaşyna gelişmeyän köýnek-balakda, içilen arakdan ýaňa eýýäm ýüzi gyzaran we ýaňrap, ýanyndakylara dil ýarmaga gezek bermeyän Baýly otыр... Ol Rahman gapdalynda ýerleşen badyna gürründeşleri bilen jedelini üzül-kesil kesdi-de, birnäçe ýyl bäri görüşmedik synpdaşyna tarap öwrüldi:

-O-how Rahman jan! Bolanok dost, bolanok, gijä galýarsyň! Jerime, ýok, ýok, boýun gaçyrjagam bolma, jerime, jerime! – diýip Baýly olar biri-biri bilen aýrylyşmadyk ýaly, hiç-hili ýadyrgaman, aňsatlyk bilen Rahmanyň egnine kakyp, onuň öňündäki aýna bulgura arak guýdy. Özüni azajyk oňaýsyz duýýan Rahman Baýla arak içmeýändigini aýtdy. Baýly oňa şunuň ýaly ýagdaýlarad aýdylýan umumy sözleri aýtdy. Emma Rahmana öte bir igenip durman, ony hem özara söhbete goşup ugrady. Gelenine ýarym sagat geçip-geçmänkä Rahman hem meýlisiň şowhunyna gatyşyp-garyşyp gitdi.

Ýassyga ýaplanyp ýatyşlaryna Baýly bilen Rahman gürrüňe gyzdylar. Kelle çakyşdyryp öten günleriň geçendigi, dolanmajagy üçin ajaýyp bolup görünýän wakalaryny,

ýaşlyklaryny, neresseleri ýatladylar, dirileri seljerdiler, biri-biriniň hal-ýagdaýyny soraşdylar.

-Ýeri Rahman, nähili, öz-özüňden, ýeten derejäňden, durmuşyňdan, geçen günleriňden razymy? – diýip, Baýly duzlanan hyýary nahar iýilýän çarşajyk bilen agzyna salyp durşuna, tirsegine daýanyp, dikeldi.

– Aý hawa synpdaş. Hudaýa şükür, kem günüm ýok. Il deňinde ýaşadym... ýaşaýaryn hem... Hudaý ýol berse, ýaşaryn hem. – diýip Rahman gök çay süzüp, Baýla jogap gaýtardy.

– Be, beýle özüňden, ýaşaýşyňdan göwniňoş bolar ýaly, sen nä derejä, haýsy beýiklige ýetdiň, Rahman?!

– Hymh, beýiklik diýip bizde beýiklik näme işlesin, Baýlym, şol bir pildir-dä... Ýöne şu soňky döwür garrap barýarysmy nämemi o ýerim agyrýar, bu ýerim agyrýar gürrüňim-ä köpelyär.

– Ýok sen maňa düşünmediň, Rahman! Men saglyk hakda geplämok... Äý, ýogsa-da, düşünmäniň hem gowy. Sen meniň pikirlerimi bilmeýäniň üçinem bagtyýar adam, Rahman...

– O näme diýdigiň-ä, synpdaş? Sen nähili, beýle üýtgeşik pikirleri edýärsiň?

– Menmi? Meniň içim ýanyp gelyär, öz geçiren günlerime, häzirem geçirip ýören günlerime içim ýanyp, tütäp gelyär... hasam... hasam ine şulary görüp – diýdi-de, Baýly otagyň içinde ala-goh bolşup oturan synpdaşlaryna tarap baş atdy. Rahman Baýla düşünmedi, düşündirin öýden pikirini bolsa hatda pikirlenmäge-de utandy. Şonuň üçinem dymyp oňady.

– Ine seret, Mäti! Bilýäňmi mekdep döwrümüz ol nähilidi? – diýip Baýly öz başyna samyrdaýan ýaly, dowam etdi: – Ýuwaşjady, gowşajykdy. Mugallymlar hem oňa tertipliligi üçin oňat baha goýýardylar. Emma häzir welin ol başlyk. Seret oturşyna...

Rahman jedelli gürrüňe başagaý bolup oturan, iňňeden çykma penjekli epeý pyýada–Mätä gözünü aýlanyny duýman galady. Şol bada-da bu hereketini hiç kim görmedigem bolsa, ýüzi gyzaryp gitdi.

– Ýa bolmasa, hanha Çary, seret, ýatyşyny görýäňmi, öz öýi dälde öýdenok, sebäbi öwrenişen, Azadyň dosty, özüni onuň öýünde hojaýyn saýýar. Gör, ap-arkaýyn ýatyşyny! Ikimiz welin

beýle ýatyp biläýmeris, şonuň üçinem bu ýerde biz ýadyrgaýas, öz tabagymyzda däldigimizi duýýarys... On bir ýyllap bile okap, bir obada doglan hem bolsak-da, bu eginlerindäki geýimlerine sygman oturanlar: “ýagdaýyň neneň, kömek gerekmi?” diýäýmezler, ýaltanarlar, eger diýäýselerem ýanyňa gelip içgin soraşmazlar-da, otagyň ol çüňkünde oturan ýerlerinden gygyrarlar. Emma her näme-de bolsa olar öz durmuşlaryndan nämedir bir zat ýasap bilen, öz arzuwlarynyň belli bir bölegine ýeten, nirä barsalar uly, aýratyn adam hökmünde, beýlekilerden üýtgeşik garşylanýan adamlar. Olar çyn we hakyky ýaşaýarlar. A men näme? Galp, ýasama we boş hem manysyz! Mende ine, näme bar?! Çagalarymmy?! Ýeri bolanda näme?! Hanha bazarda söwda edip, alyp-satyp, ýa çem gelen işe ýapyşsyp, ýaşap ýörler. Olar edil nokatma-nokat meniň geçen ömrümi gaýtalaýarlar... A meniň özüm näme? Söwda-satyk bilen güzeranyny dolap ýören, hiç ýerde işlemeýän, manysyz elli ýyly ýeňsesine atan, indem aşaklygyna togalanyp ugran adam. Dogry jaýym, iliňkä meňzeş, täze-de däl, köne-de däl ulagym bar, çagalarym, aýalym hem garaz sylaýarlar, obadaky enem-atam hem keselbendräk bolsalar-da, garaz gezib-ä ýörler, gün-güzeranym hem garaz oňuşmazça däl, toý-ýas bolsa garaz il-günem ýatlaýar. Hemme zat garaz, garaz, garaz... Hiç-hili doly, anyk we uly zat ýok. Söýgüni, gaýgyny, begenji, hasraty... dünýäniň ähli zadyny duýup gördüm diýip öňler hasap edýärdim. Emma men hiç zady-da çyndan görmändirin ekenim. Diňe öz öňümde ikiýüzlülük edip: “göryän-duýýan” diýip özümi ynandyryp ýörüpdirin...

Aýalymy söýýändirin öýdýärdim. Söýgi bolarmy? Söýgi näme işlesin? Kakam bilen ejem gullukdan gelen uçurlarym bir gyzyň suratyny görkezdiler, görmegeýje bolansoň, razylaşdym. Ýarym ýyl geçmänkä-de daşary ýurduň şkafyny satyn alan ýaly edip dulumda gögertdiler. Görülmedik şkafam näme, diňe az wagtlyk, irýänçäň höwesiňi gyjyklap, özüne höwes-gyzyk döredýär, il deňinde şony satyn alyp bilendigiňe özüňden monça boldurýar, soňra bolsa... Soňramy?! Soňra şeýlebir irginlik başlaýar, hasam şol şkaf seniň özüňe jaý, öz ýurduňky däl-de, başga bir näbelli, düşnüksiz ýurduň önümi bolup çyksa... Ýene-de toý üçin

eden bergileriňi üzjek bolup kösenmegiň hem üstesine... Bizar bolupdyryn, şeýlebir bizar!... Päheý indi öýüme barsam içim tütäp gelýär...

Ýaşlykda bolsa nähili arzuwlarym bardy! Şeýlebir beýik, ýagty, çala ugrunda ylgasaň öz-özlerinden amala aşyberjek ýaly bolup görnen arzuwlar, iş ýüzüne geçirmesi, ýetilmesi şeýle aňsat bolan beýik-beýik maksatlar... Hany olar? Hany, indi nirede şol aýdyň maksatlar, belent hyýallar?! Olar ýok. Olary hakykylyk we ýaltalyk ýok etdi. Ýogsa ol döwürler men diňe özüm bagta ýetmek hakynda oýlanmaýardym-da, adamlaryň ählisine ýeterlik bagty tapyp berip, şolaryň bagtynyň üsti bilen özümi-de bagtly etmek isleýärdim... Ine-de meni şol ýagty arzuwlarymyň ýetiren derejesi!... Seret, şol döwürler hiç-hili maksatlary bolmadyklar nähili ýaşaýarlar! Ýok meniň bu aýdýanlarym görüplikden däl, ýok, asla! Bu diňe özüniň neneňsi durmuşynyň bardygyny duýup ýöreniň janagyryly içi ýanmasy... Seret, ol öz-özünden göwnühoş Azada dagy, ençeme sylaglaryň, hormatly atlaryň eýesi, professor...

Rahman tasdanam Azadyň ýüzüne seredýärdi, zordan saklandy. Ol başyny aşak saldy. Sebäbi gorkdy. Azadyň ýüzüne seredäýse, onda birmahallar arzuw eden ýaşaýşyny görerin öýdüp, şony görübem iýýän duzuna hyýanat edip oturan Baýla öwrülerin öýdüp gorkdy. Ol sesini çykarman ýerinden turdy-da, penjegini hem geýmän, öýden çykyp ugrady.

Şol wagtam Azadyň sesi geldi:

– Rahman nirä?!

Rahman yzyna öwrülip, jogap gaýtardy:

– Häzir gelýän, birsalym daşarda gezmelejek.

Soňra ol daşaryk çykdy-da, eglenmän, ýoldan geçip barýan kireýçi ulaglaryň birini saklap, öýlerine gaýtdy. Ine şondan bäri hem onuň köşeşip bilmän oturşydy...

... Oturyp, turup, ýatyp, ahyry janyna jaý tapyp bilmedik Rahman öýden çykdy-da, ok ýaly göni joýalar çekilip, ekişe taýýarlanyp goýlan mellegine yöneldi.

Baharyň birinji aýy bolandygy zerarly howa çigreklije-de bolsa, jana şypalydy. Assaja öwüsýän, sowujak şemal Rahmanyň arkasyndan çalaja itýärdi. Ýekeje-de bulutsyz, tämiz asmanyň

gündogar çüňkündäki gyzylymytl zolak bolsa barha ulalyp barýardy. Guşlaryň sesi eýýäm daş-töweregi galmagaldan doldurypdy, emma goňşularyndan welin, entek daş-içde görüňäni ýokdy.

Rahman mellegiň ortarasyna bardy-da, hajathana barýan ýodajykda çökdi. Şol wagtam çep goňşularyndan radionyň sesi gelip ugrady. Bu Rahmanyň Begli goňşusynyň on dört-on baş ýaşly ogly Aýazyň ukudan oýanandygyny aýdýardy. Bu ýetginjegiň edäheti şeýledi. Ir tursun, giç tursun, ol hökman radiony hem, telewizory hem açýardy. Rahmanyň myrryhy atlandy. Ol içinden: “häý eşek ataly, tapypsyň pişäni” diýip käýindi. Ol käbir ýuwan aýdymçy sumaklaryň “tutdum-aý-ýetlerini” halamaýardy. Wah, Mylly agany diýsene, Sahy Jepbary diýsene, wah, Nury neressäniň sazlaryny, Atageldi Garýagdynyň aýdymalaryny diýsene...

Hasam keypi bozulan Rahman ellerini seçelenip duran topraga, çuň sokdy: “Ýyly girip ugrapdyr. Indi ertir dagy ekäýsegem bolar”. Rahman gysymlap toprakdan aldy-da, ýokary göterip, aýasyny açdy. Zire-zire toprak seçelenip aşak döküldi. Rahman ýene-de bir gysym alyp öňki hereketini gaýtalady. “Nähili düşnüksiz hem belent. Ine seredip otursaň jansyz, hiç zatsyz, öli gum, hakykatdan welin, bu toprak – diriligiň hut özi! Sebäbi ol özüne ýanaşan ähli zada dirilik berýär, ezizleýär, ösdürýär. Şu gysymyrdaky topragyň özi hem ägirt uly ýaşaýyş ahyryn! Ägirt uly... kiçilik... kiçijek ykbal...

Birdenkä Rahmanyň göwrümi giňäp gitdi. Uzyn gije ony gynan garaňky oýlary aýasyndaky gumdan elheder alan ýaly, dyr-pytrak bolup gitdiler. Şujagaz bir gysym toprak, onuň diňe daýhan ellerine bildirýän ýylylygy Rahmany täze bir ajaýyp hem düşnükli, ýöne düşündirip bolmaýan duýgudan doldurdy: “Kiçilik bolarmy? Heý bu toprak barka, şonuň göwsünde ýaşap, şonuň göwsünde ýaşajaklary kemala getirip, olara özüňi, özüňe ähli zady beren topragy miras galdyrýarkaň, ownuklyk ýanyňa gelermi? Men elmydam şu mähribanymyň ägirt janynyň bardygyny duýup geldim ahyry... Ol garaňky oýlar bolsa meniň özümiňki däl-de, öz basgylap ýören topragynda diňe jansyzlygy görýän Baýlynyňky...”

Birdenem Rahman radionyň sesine diňşirgendi. Ýaňky aýdymyň sesi galyp, radiodan biriniň agras ses bilen goşgy okaýany gelýärdi:

...Säher turup syl ýüzüňe çagaňy,
Päkligiňde bolup bilseň şonça bol.
Sen sanama gara saçyň agyny,
Sen sag-aman öreniňe monça bol.

Biz hemmämiz şatlyk üçin doguldyk,
Şonuň üçinem geçdik ine şunça ýol.
Şat günleriň köp bolmanna gynanma,
Şat günleriň bolanna monça bol...

...Rahman doňup galdy. Bu sözler, bu goşgy onuň kalbynyň çuňlugyny şeýlebir yzarlap başladylar welin, ol bu goşgynyň her setirini içinden onlarça gezek gaýtalap-gaýtalap doýup bilmedi. Bu goşgy, ol – Rahman hakdady. Hatda Rahman hakda däl-de, onuň kalbydy. Hut özüdi. Bary-ýogy dört-bäş sözden ybarat setirlere sygdyrylan tutuş ömrüdi. Ol goşgynyň setirlerini radiodaky erkek kişi okap bolan badyna gapyp alyp, aňynda sansyz gezek gaýtalaýardy. Özi hem ilkinji gezek gelniniň ýanyna girýän boý ýigit ýaly tolgunýardy.

...Säher turup syl ýüzüňe dünýäňi,
Giňligiňde bolup bilseň şonça bol.
Bu dünýäde mahsus ähli zatlaryň,
Senden sowlup geçmeýänne monça bol...

Rahmanyň demi tutuldy. “Bu dünýäde mahsus ähli zatlaryň, senden sowlup geçmeýänne monça bol... bu dünýäde mahsus ähli...” Şol wagtam radionyň sesi jygyrdady-da, ýene-de “tutdum-aý-ýet...” başlady. Rahmanyň ýüregi üzülene döndi. Ol uly bir zadyndan jyda düşen ýaly, goşgynyň täsirinden çykyp bilmän köp oturdy. Entegem oturjakdy welin, birden derwezäniň agzynda eşidilen “düýdüldi” ony özüne getirdi. Ol parahat keşbi bilen ýerinden turdy-da, derwezä tarap yöneldi. Heniz derwezä ýetmänkä-de, köne derweze jygyldap açyldy. Bir elinde Rahmanyň galdyryp gaýdan penjegini saklap duran Azat, şol hemişeki göwnüňi açýan çaga ýylgyryşy bilen ýylgyrjaklap howla girdi: – Päheý dostum, şol öňküligiň – how, säher bilen mellegiňe göz

aýlaýarsyň-ow?! Aý ýok, sen üýtgemersiň! Ýöne indiki gezek welin, şeýdip aýtman-diýmän çykyp gidäýseň, gaty görerin. Ulalsaňam oňalman geçjek sen, öňem şeýlediň, kakynyň tutsa gidiberýärdiň. Şu senden şunça öýkelejek bolýaryn hem welin, hiç bolmaýar-da...

Sesini çykarman Azady diňleýän Rahman ýürekdeşiniň öňünde şol öňküleri ýaly müýnli, ýöne süýji ýylgyrýardy. Hekaýalar